

นโยบายประเทศไทย 4.0 กับการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา

จินาค์กูร โรจนนันต์

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

26 ตุลาคม 2559 ณ โรงแรมไมด้า ทวารวดี แกรนด์ นครปฐม

ประเด็นการนำเสนอ

1

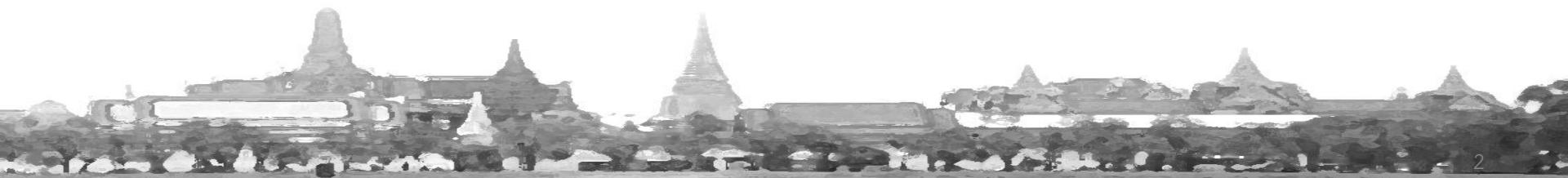
ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนา ฉบับที่ 12
ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การเป็นประเทศไทย 4.0

2

บริบทการเปลี่ยนแปลงและภาพอนาคตของสังคมไทยที่ส่งผลต่อการศึกษา

3

ประเด็นท้าทายและบทบาทอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

1. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนา ฉบับที่ 12
ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การเป็นประเทศไทย 4.0

ความเสี่ยงและความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทยในระยะ 20 ปี ข้างหน้า

ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศ

โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานลดลง

ข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

ความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ส่งผลต่อการสร้างความสามัคคีในสังคม และเป็นข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์

ความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

ปัจจัยและเงื่อนไขภายนอก

กระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายเสรีของคน เงินทุน ข่าวสาร เทคโนโลยี สินค้าและบริการ

ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจย้ายมาเอเชีย การรวมกลุ่มของเศรษฐกิจในภูมิภาค

การแข่งขันแรงงานและเงินทุน จาก การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ส่งผลต่อภาคธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน

ภาวะโลกร้อนและสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวน ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น เป็นแรงกดดันให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

น้ำมันมีปริมาณลดลง ราคาแพงขึ้น และการผลิตพืชพลังงานทดแทน ส่งผลต่อ ความมั่นคงทางอาหารของโลก

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดและกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หลักบริหารจัดการที่ดี ระบอบประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนมีความเข้มข้นมากขึ้น

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

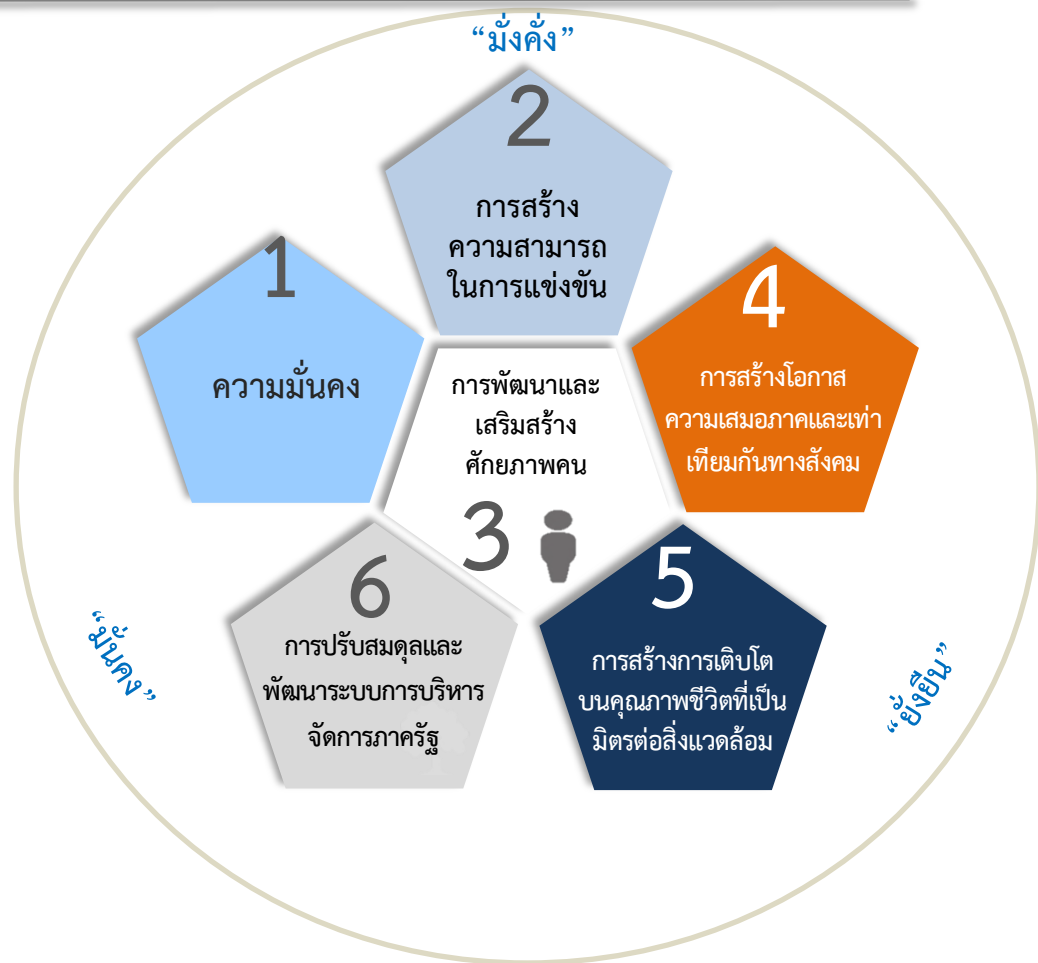
“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข

และตอบสนองต่อการบรรลุ

ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ

เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

1 อนาคตประเทศไทยปี 2579

การส่งคำปรึกษาขยายตัวและเศรษฐกิจดิจิทัล
เข้มแข็งขึ้น เพื่อให้ไทยเข้าสู่การมีรายได้สูง
ภายในปี 2579 โดย

- **ภาคเกษตร** เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคง และปลอดภัย และมีผลผลิตภาพการผลิตสูง
- **ภาคอุตสาหกรรม** มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า และการลงทุนในภูมิภาค
- **ภาคบริการ** ธุรกิจบริการเดิมได้รับการพัฒนา ยกระดับ และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค
- **วิสาหกิจและการดำเนินธุรกิจ SME** เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญของประเทศ

มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ มีความพร้อมทั้งกาย
ใจ สติปัญญา มีทักษะคิดวิเคราะห์ มีการเรียนรู้ตลอด
ชีวิต มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้ค่าความเป็นไทย
และมีความรับผิดชอบ เป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชน
สังคม รักชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์

ระบบเศรษฐกิจมี
ความเข้มแข็งและ
แข่งขันได้

คนไทยในอนาคต
มีศักยภาพในการ
ร่วมกันพัฒนาประเทศ
สามารถปรับตัวรองรับ
บริบทการพัฒนาใน
อนาคต

มีความมั่นคงใน
เอกราชและอธิปไตย
สังคมปลอดภัย และ
สามัคคี

อนาคตประเทศไทย
ปี 2579

ความเหลื่อมล้ำ
ทางด้านรายได้และ
ความยากจนลดลง

สถาบันหลักของชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคง มีความ
สามัคคีของคนในชาติ มีความเป็นธรรมในสังคม
ไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก

ระบบบริหารภาครัฐมี
ประสิทธิภาพ ทันสมัย
โปร่งใส ตรวจสอบได้

ประชาชนมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจมีการ
กำหนดภารกิจที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง
ภูมิภาค และท้องถิ่น

ทุนทางธรรมชาติและ
คุณภาพสิ่งแวดล้อม
สนับสนุนการเติบโตที่
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซ CO₂
ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น มีความมั่นคงทางอาหาร
พลังงาน และน้ำ และประชาชนมีพฤติกรรมกร
ผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มีการกระจายโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรการสร้างฐานอาชีพ
บริการสังคม และกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง ประชาชน
มีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบครัวยุติสุข

กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

บทบัญญัติว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติใน (ร่าง) รัฐธรรมนูญ มี 5 มาตรา

ความเชื่อมโยงของแผน 12 กับ ยุทธศาสตร์ชาติ

6-6-4 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การปรับสมดุลและพัฒนา
ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ความมั่นคง

สร้างการเติบโตบนคุณภาพ
ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

สร้างโอกาสความเสมอภาค
และเท่าเทียมกันทางสังคม

พัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพคน

การเพิ่มประสิทธิภาพ
และธรรมาภิบาลใน
ภาครัฐ

ความมั่นคง

การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

การสร้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

การสร้างความเป็นธรรม
ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

การเสริมสร้างและพัฒนา
ศักยภาพทุนมนุษย์

การต่างประเทศ ประเทศ
เพื่อนบ้าน และภูมิภาค

การพัฒนาภูมิภาค เมือง
และพื้นที่พิเศษ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
วิจัยและนวัตกรรม

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และระบบโลจิสติกส์

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

มุ่งเน้นการวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย สุขภาพที่ดี ตลอดจน เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนานตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

พระราชดำรัส กับแนวทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

“...การพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้เจริญนั้น จะต้องสร้างและเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อนทั้งสิ้น ถ้าพื้นฐานไม่ดีหรือคลอนแคลนบกพร่องแล้ว ที่จะเพิ่มเติมเสริมต่อให้เจริญขึ้นไปอีกนั้น ยากนักที่จะทำได้...”

(พิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 ก.ค. 2523)

“...คนที่อายุมาก ถ้ารักษาความดี รักษาคุณสมบัติ คุณธรรม ก็ได้เปรียบคนที่อายุน้อย และในประเทศชาติ ถ้ามีคนที่มีอายุมาก และได้เปรียบ ชาติบ้านเมืองจะก้าวหน้าได้...” (พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธ.ค. 2549)

“...การแพทย์และการสาธารณสุข เป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ไม่มีประเทศใดในโลก จะเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมบูรณ์แบบ หากประชากรในประเทศนั้นๆ ยังมีสุขภาพพลานามัยไม่ดีพอ...” (พิธีพระราชทานรางวัลมหิตลประจำปี 2539 31 ม.ค. 2540)

“... การพัฒนาประเทศ...อย่างแรกต้องมีคนดี คือมีปัญหา มีความรับผิดชอบ มีความวิริยะอุตสาหะ...อย่างที่สองต้องมีวิทยาการที่ดีเป็นเครื่องใช้ประกอบการ...อย่างที่สาม ต้องมีการวางแผนที่ดีให้พอเหมาะพอควร...โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศและประชาชนเป็นหลักปฏิบัติ...”

(พิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 25 ก.ค. 2539)

พระราชดำรัสของ
พระราชสมเด็จ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

“ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นพลเมืองดีอยู่ในศีลธรรม...เมื่อเติบโตขึ้น พลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้.... (พิธีเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง 28 ม.ค. 2495)

1. ปรับเปลี่ยน
ค่านิยมคนไทยให้มี
คุณธรรม/จริยธรรม

7. ผลักดันให้สถาบันทาง
สังคมมีส่วนร่วมพัฒนา
ประเทศอย่างเข้มแข็ง

6. พัฒนาระบบและ
สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
กับสังคมสูงวัย เน้นการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุ

5. พัฒนาระบบ
สุขภาพให้มี
คุณภาพ

4. ลดปัจจัยเสี่ยงด้าน
สุขภาพและพัฒนาให้คน
มีสุขภาพดี

2. พัฒนาศักยภาพคนให้มี
ความรู้/ความสามารถในการ
ดำรงชีวิต

3. ยกระดับคุณภาพ
การศึกษาและการ
เรียนรู้ตลอดชีวิต

“...ความรู้ในวิชาการเป็นสิ่งที่หนึ่งที่ทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้ และทำให้เป็นคนที่มีเกียรติ เป็นคนที่สามารถ เป็นคนที่จะมีความพอใจได้ในตัวว่าทำประโยชน์แก่ตัวเองและแก่ส่วนรวม...” (พระราชทานเนื่องในโอกาสวันปิดภาคเรียนของโรงเรียนจิตรดา ปีการศึกษา 2514 25 มี.ค. 2515)

“...การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ที่คนคิด ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล...” (พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต 22 ก.ค. 2520)

“... การศึกษานอกระบบภายหลังที่สำเร็จการศึกษา หรือการศึกษาในมหาวิทยาลัยชีวิตจึงมีความสำคัญมาก ในการที่จะสร้างเสริมให้ผ่านการศึกษาในระดับมาแล้ว เกิดความรู้ ความเฉลียวฉลาด สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุข...” (พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 19 ก.ค. 2522)

“...การรักษาความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย เป็นปัจจัยของเศรษฐกิจที่ดี และสังคมที่มั่นคง เพราะร่างกายที่แข็งแรงนั้นโดยปกติจะอำนวยผลให้สุขภาพจิตใจสมบูรณ์ด้วย และเมื่อมีสุขภาพสมบูรณ์ดีพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ย่อมมีกำลังทำประโยชน์สร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง ...” (พิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล 2522)

แผนพัฒนา ฉบับที่ 12 : แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การเป็นประเทศไทย 4.0

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

- ปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทย
- พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการใช้ชีวิตพร้อมเข้าสู่ตลาดงาน
- พัฒนาผู้สูงอายุวัยต้นให้สามารถเข้าสู่ตลาดงานเพิ่มขึ้น
- ยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

- เพิ่มโอกาสให้กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดให้เข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐบาล
- อัตราการเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับร้อยละ 90
- กระจายการให้บริการภาครัฐและสวัสดิการที่มีคุณภาพครอบคลุมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและการแข่งขัน

- วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม
- พัฒนาความรู้และทักษะทางการเงิน
- วางแผนและพัฒนากำลังคนรองรับอุตสาหกรรมอนาคต
- ขยายสถาบันพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมยานยนต์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- เมืองสีเขียว (Green City)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

- สร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความหวงแหน และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์
- เสริมสร้างความปรองดองของคนในชาติและมีกลไกในการตรวจสอบและพัฒนาภาคการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริต

- เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
- ปลุกฝังคนไทยไม่โกงสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง
- ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ได้ 85% ของหมู่บ้านทั่วประเทศ
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางธุรกิจ สร้างความมั่นคงทางไซเบอร์
- พัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ 8 พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

- เร่งผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ “STEM”
- เร่งสร้างนักวิจัยมืออาชีพ
- ดึงดูดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ในต่างประเทศให้เข้ามาทำงานในสถาบันวิจัยของภาครัฐและเอกชน
- เร่งสร้างความพร้อมการใช้ IT อย่างเต็มศักยภาพของภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

- พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติ
- จัดทำฐานข้อมูลแรงงานและรับรองมาตรฐานร่วมของ IMT-GT

ยุทธศาสตร์ที่ 9 พัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

- ลดช่องว่างรายได้และมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม
- กระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและผลประโยชน์สู่ประชาชนในพื้นที่
- ส่งเสริมภาคประชาชนและภาคีเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น

📍 2. บริบทการเปลี่ยนแปลงและภาพอนาคตของสังคมไทยที่ส่งผลต่อการศึกษา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

“เปลี่ยนโลกของเรา : วาระ2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

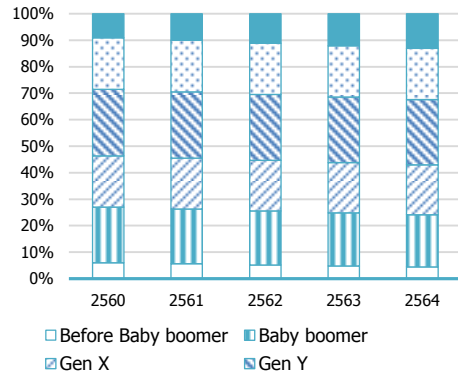
- ☐ สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่เหมาะสมกับทุกกลุ่ม และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน
- ☐ ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้สำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด
- ☐ เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา

SDGs เป้าหมายที่ 4 เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ภายในปี 2573

- ☐ เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมและมัธยม ที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย
- ☐ เด็กทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่มีคุณภาพ
- ☐ ทุกคนเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษา อุดมศึกษา ที่มีราคาที่ต่ำ สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ
- ☐ เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น ทักษะอาชีพ สำหรับการทำงาน
- ☐ ขจัดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่าทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพ ทุกระดับอย่างเท่าเทียม
- ☐ เยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้
- ☐ สร้างหลักประกันว่าทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

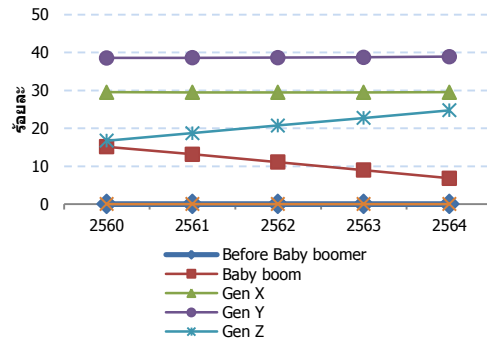
โครงสร้างประชากร: The Generations

คาตาประมาณโครงสร้างประชากรไทย แบ่งตามรุ่น (Generation) ช่วงแผน 12

ที่มา: สศช.

คาตาประมาณสัดส่วนวัยแรงงาน (15-59ปี) แบ่งตามรุ่น(Generation) ในช่วงแผน 12

*หมายเหตุ การแบ่ง Generation ได้แก่ (1) Before Baby boomer เกิดก่อนปี 2489
(2) Baby Boomer เกิดระหว่างปี 2489-2507 (3) Generation X เกิดระหว่างปี 2508-2519
(4) Generation Y เกิดระหว่างปี 2520-2537 (5) Generation Z เกิดระหว่างปี 2538-2552
(6) Generation Alpha เกิดระหว่างปี 2553 เป็นต้นไป

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มีสัดส่วนประชากร Generation Y มากที่สุด ขณะที่สัดส่วนวัยแรงงาน Generation Z กำลังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในระยะ 20 ปีข้างหน้า สัดส่วนประชากร Generation Alpha จะเริ่มเข้าสู่ตลาดงาน

Generation Baby Boomers

เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489–2507

- มีชีวิตเพื่อการทำงาน
- เคารพกฎเกณฑ์ กติกา
- อดทนสูง
- อนุรักษ์นิยม
- ปัจจุบันเริ่มเข้าสู่วัยชรา

Generation Y

เกิดอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2523–2540

- ทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน (Multi-tasking)
- เป็นตัวของตัวเองสูง
- แต่งงานช้า
- มีความคิดสร้างสรรค์
- ไม่ค่อยอดทน

Generation Z

เกิดตั้งแต่ พ.ศ.2538 – 2552

- ใช้เทคโนโลยี/social network เก่ง
- รักอิสระ เรียนรู้เร็ว
- สนใจสังคมสิ่งแวดล้อม
- ชอบชีวิตที่มีทางเลือก

Generation Alpha

เกิดตั้งแต่พ.ศ.2553เป็นต้นไป(อายุต่ำกว่า6ปี)

- สัมผัสเทคโนโลยีตั้งแต่เกิด
- ต้องการประสบความสำเร็จตั้งแต่อายุน้อย
- แนวโน้มเป็นคนวัตถุนิยม
- ค่อนข้างเปลี่ยนแปลง
- เบื่อง่าย อดทนต่ำ

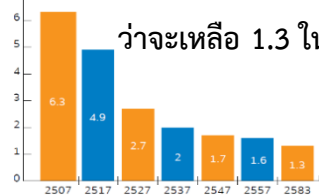

ครอบครัวไทย ยุคเกิดน้อย อายุยืน มีรูปแบบที่หลากหลาย

ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลง มีรูปแบบหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น

ครอบครัวสามรุ่น ยังคงมีสัดส่วนสูงสุดถึง 33.6% แต่กลับมีแนวโน้มรูปแบบของครอบครัวใหม่ๆ เกิดขึ้น อาทิ ครอบครัวที่มีเฉพาะคู่สามีภรรยาแต่ไม่มีบุตร ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวเพศเดียวกัน ครอบครัวอยู่คนเดียว ครอบครัวที่มีเฉพาะผู้สูงอายุอยู่ด้วยกัน โดยเฉพาะครอบครัวคู่สามีภรรยาที่ไม่มีบุตรและครอบครัวที่อยู่คนเดียวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากจากในอดีต

อัตราเจริญพันธุ์ลดลงต่อเนื่อง จาก 6.3 ในปี 2507 เป็น 1.6 ในปี 2559 และคาดว่าจะเหลือ 1.3 ในปี 2583

ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลงจาก 3.6 คน ในปี 2543 เหลือเพียง 2.7 คนในปี 2557

“อายุยืน”

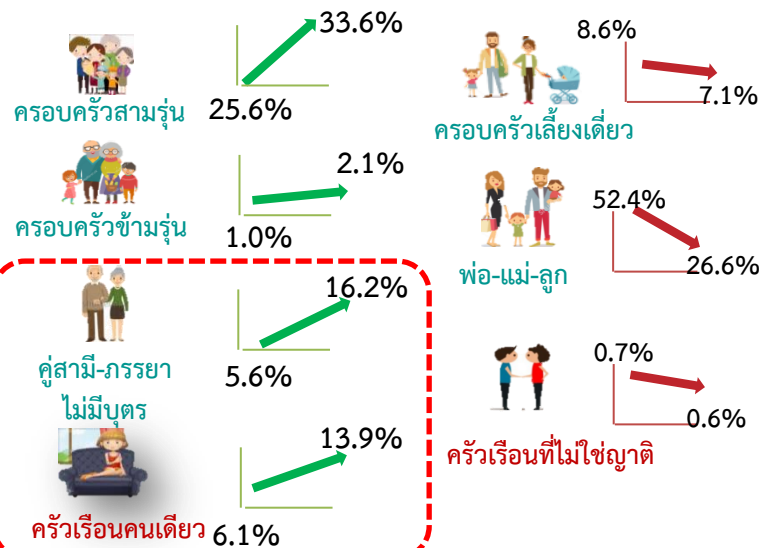
ปี 2507 ปี 2559 ปี 2583

จาก 56 ปี เป็น 72 ปี และ 75 ปี

จาก 62 ปี เป็น 78 ปี และ 82 ปี

(อายุเปรียบเทียบระหว่างปี 2507 ปี 2559 และปี 2583)

เปรียบเทียบสัดส่วนครอบครัว/ครัวเรือน ปี 2530 และ 2556

ที่มา: การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

Top 10 skills

in 2020

1. Complex Problem Solving
2. Critical Thinking
3. Creativity
4. People Management
5. Coordinating with Others
6. Emotional Intelligence
7. Judgment and Decision Making
8. Service Orientation
9. Negotiation
10. Cognitive Flexibility

in 2015

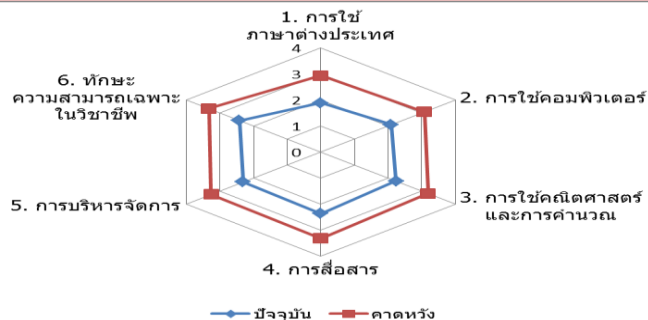
1. Complex Problem Solving
2. Coordinating with Others
3. People Management
4. Critical Thinking
5. Negotiation
6. Quality Control
7. Service Orientation
8. Judgment and Decision Making
9. Active Listening
10. Creativity

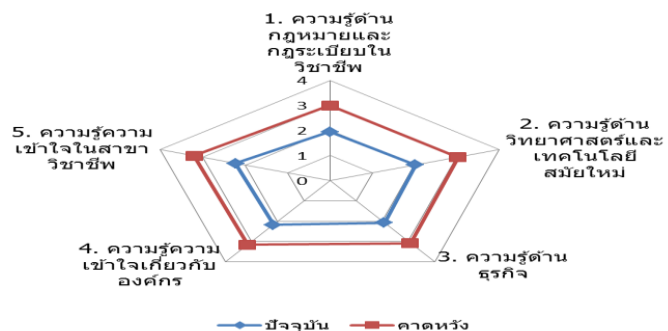
สถานการณ์แรงงานของประเทศไทยในปัจจุบัน

- แรงงานไทยทั้งที่เป็นแรงงานฝีมือและแรงงานกึ่งฝีมือยังมี **ทักษะต่ำกว่า** ความคาดหวังของผู้ประกอบการ ทั้งทักษะด้านภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์และการคำนวณ ทักษะการสื่อสาร การบริหารจัดการ และความสามารถเฉพาะในวิชาชีพ

แรงงานกึ่งฝีมือ

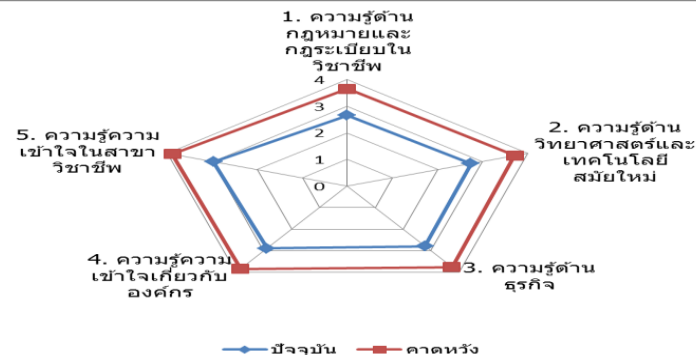
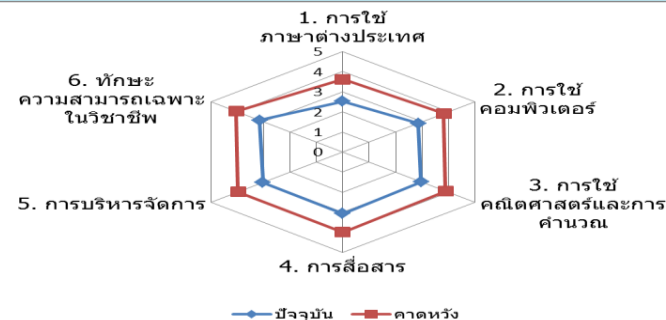

ทักษะ

ความรู้

แรงงานมีฝีมือ

ที่มา: ระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคน กระทรวงแรงงาน, 2558

3. ประเด็นท้าทายและบทบาทอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

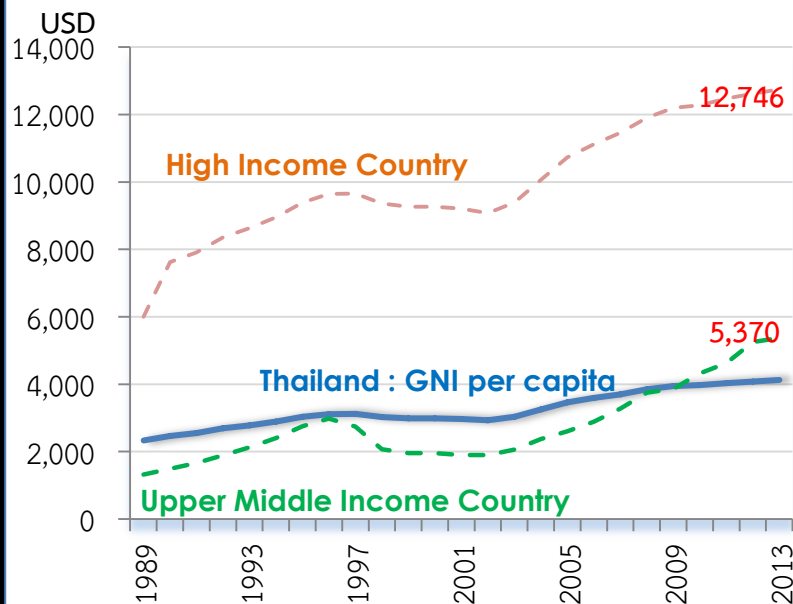
ประเด็นท้าทาย : เป้าหมายรายได้ปานกลางและรายได้สูง

- ไทยอยู่ใน middle income level มากกว่า 25 ปี แต่ขยับจาก lower-middle income เป็น Upper-middle income
- ไทยขยับขึ้นอยู่ใน Upper-middle income ตั้งแต่ปี 2010 (2ปี) ในขณะที่มาเลเซียเข้าสู่ Upper-middle income ตั้งแต่ปี 2003 และคาดว่าจะสามารถพ้นสภาพ middle income trap ได้ในปี 2020
- ปัจจุบัน GNI per capita ของไทยอยู่ที่ 5,370 USD และคาดว่าจะสามารถพ้นสภาพ middle income trap ได้ในปี 2028

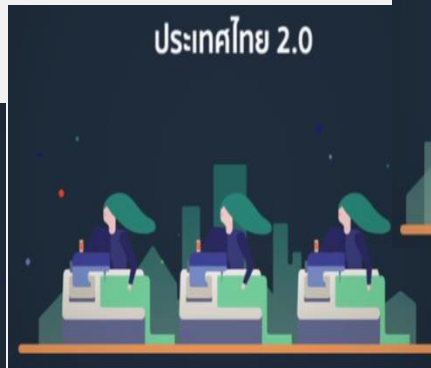
GNI per capita : รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (รายได้มวลรวมประชาชาติต่อหัว) โดยธนาคารโลก ปี 2013

เป้าหมายรายได้ปานกลางและรายได้สูงเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี

ส่วนใหญ่อยู่ในขั้น 2.0 ที่เป็นอุตสาหกรรมเบา ที่ใช้แรงงานราคาถูกและทรัพยากรธรรมชาติ และขั้น 3.0 ที่เป็นอุตสาหกรรมหนัก (รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ) ที่ใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ ขณะที่ประเทศไทย 1.0 เป็นสังคมเกษตรกรรม ยังเป็นภาคการผลิตหลักของประเทศ แต่ไม่ได้มีการนำเครื่องมือ/เครื่องจักรที่ทันสมัยมาใช้เพิ่มมูลค่าเพิ่มมากนัก

พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรม เป็นการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างโอกาสการจ้างงานในพื้นที่

คลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- Super Cluster
 - (1) คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน และ (2) คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้า (3) ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ (4) คลัสเตอร์คลัสเตอร์ดิจิทัล
- คลัสเตอร์เป้าหมายอื่น ๆ
 - (1) คลัสเตอร์เกษตรแปรรูป (2) คลัสเตอร์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

New Engine of Growth (S Curve และ New S Curve)

- การต่อยอด 5 กลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ
 - อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต
 - อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
 - อุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับคุณภาพ
 - อุตสาหกรรมเกษตรเชิงประสิทธิภาพและไบโอเทคโนโลยี
 - อุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต
- เพิ่มเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต ได้แก่ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบิน อุตสาหกรรมชีวภาพ: พลังงานและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ และอุตสาหกรรมดิจิทัล

เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิต
ตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร

รวมกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร
บริหารพื้นที่การเกษตรครบวงจร
ใช้เทคโนโลยีแม่นยำ / จัดการความเสี่ยง
ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

ลดต้นทุน
เพิ่มมาตรฐาน

**เสริมความเข้มแข็งของปัจจัยพื้นฐาน
เกษตรพอเพียง/ผสมผสาน/ยั่งยืน**

แหล่งน้ำ

ที่ดิน

Smart Farmer

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐาน

ตลาด

ฐานข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิตอย่างแม่นยำ

เพิ่มศักยภาพ

ฐานการผลิตเดิม

ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด
ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

.....

.....

.....

.....

.....

วิจัย/พัฒนา/ผลิตสินค้าเกษตรขั้นสูง

แปรรูปผลิตภัณฑ์ขั้นสูง: สินค้าชีวภาพ
ยา เครื่องสำอาง

ต่อยอดสู่เกษตร
อุตสาหกรรมใหม่

เกษตรทางเลือกใหม่

หาโอกาส/ผลิตสินค้าใหม่
อาทิ สาหร่าย สมุนไพร

นวัตกรรม
สร้างมูลค่าเพิ่ม

ประเด็นท้าทาย : การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

อุตสาหกรรมเป้าหมาย S Curve และ New S Curve

แนวทางการพัฒนา

ยกระดับการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม R&D นวัตกรรม ทักษะขั้นสูง ความคิดสร้างสรรค์

สร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบคลัสเตอร์ ระบบกลไกเครือข่ายตลอดห่วงโซ่มูลค่าที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

สร้างและพัฒนาตลาดสินค้าคุณภาพ ยกระดับมาตรฐานบังคับ พัฒนาความรู้ผู้ประกอบการ

กระจายการลงทุนไปยังภูมิภาคและอาเซียน สร้างฐานการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า

วางแผนและพัฒนากำลังคนเป้าหมาย

ความร่วมมือภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา/วิจัย โดย
ระยะเร่งด่วน : เอกชนนำ รัฐ+เอกชนร่วมวางแผน

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี

โทรคมนาคม ศูนย์วิจัยและทดสอบกลาง ระบบบ่มเพาะ

สนับสนุนให้มีการศึกษาเชิงลึก

“สร้าง/ซื้อ” เทคโนโลยี และระบบถ่ายทอดเทคโนโลยี

ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้รองรับ

อำนวยความสะดวก สมดุลเศรษฐกิจ-สังคม-สิ่งแวดล้อม

Advance

Track

ยานยนต์ไฟฟ้า

เกษตรและอาหาร

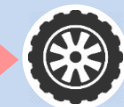
อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก

เคมีภัณฑ์ชีวภาพและพลาสติกชีวภาพ

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์

Future

Track

หุ่นยนต์อัตโนมัติ

ชิ้นส่วนอากาศยาน

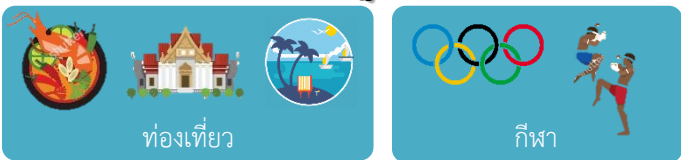
เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์

พลังงานชีวภาพ

3 ประเด็นท้าทาย : การพัฒนาภาคบริการ

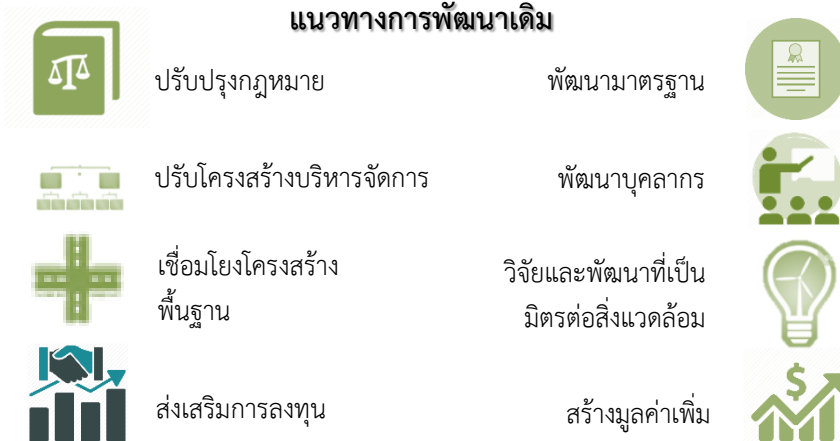
พัฒนาศักยภาพฐานบริการเดิม

ยกระดับฐานบริการใหม่

แนวทางการพัฒนาเดิม

แนวทางการพัฒนาใหม่

นวัตกรรมภาคบริการ

บทบาทการพัฒนาอาชีวศึกษาไทย

เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการเรียนการสอน ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่อการพัฒนาระดับคุณภาพการเรียนการสอน

หลักสูตรตอบโจทย์อนาคต ผลักกำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและพื้นที่ โครงการลงทุนขนาดใหญ่ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คลัสเตอร์ รวมถึงเทคโนโลยีในอนาคต

ส่งเสริมเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขยายทวิภาคี

Startup สร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่หลากหลายมากขึ้น

เชื่อมโยงสถานศึกษา สถานประกอบการ ธนาคาร บูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงาน รวมถึงเชื่อมโยงผู้สำเร็จการศึกษากับผู้ประกอบการเพื่อการจ้างงาน และเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่ส่งเสริมการสร้างอาชีพ อาทิ ธนาคาร

ฐานในการผลิตและพัฒนาเชิงพื้นที่ อาชีวศึกษาต้องสามารถผลิตและพัฒนาคนให้สอดคล้องบริบทของพื้นที่ และสามารถพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของพื้นที่ได้ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และการวิจัยและพัฒนาของชุมชนท้องถิ่น

มุมมอง Jack Ma

- ช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โลกาภิวัตน์ เกิดขึ้นก็เพื่อบริษัทใหญ่ๆ ในประเทศพัฒนาแล้ว // เราควรให้ โลกาภิวัตน์ เป็นสิ่งที่ทุกคนมีส่วนร่วม เราควรช่วยให้คนรุ่นใหม่ บริษัทเล็กๆ ได้มีโอกาสร่วมก้าวไปสู่ความท้าทายด้วยกัน
- ในอีก 20-30 ปีข้างหน้า โลกเราจะเป็นแบบนี้ Small is beautiful. Small is powerful. Small is wonderful. เพราะฉะนั้น เราควรให้ บริษัทเล็กๆ ได้มีโอกาสมากขึ้น เราควรให้ประเทศกำลังพัฒนาได้มีโอกาสมากขึ้น และเราควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีโอกาสมากขึ้น
- ควรมี e-road (เส้นทางอิเล็กทรอนิกส์) เพื่อให้ธุรกิจขนาดเล็กค้าขาย ทำธุรกิจได้ง่าย คล่องตัว
- ปฏิรูปเทคโนโลยี : ช่วง 20 ปีข้างหน้า อินเทอร์เน็ต จะกลายเป็นของเก่า ช่วง 30 ปีจากนั้น โลกเราจะซื้อ-ขายปลีก ในรูปแบบใหม่ และเข้าสู่ยุคการผลิตใหม่ ที่เรียกว่า IOT (Internet of Things) มีระบบการเงินใหม่

- โลกในยุค IT เอเชียไปแคว้นแบบก้าวกระโดด ธุรกิจ e-commerce ของจีนโตเร็วมาก ยุคนี้ ชาวต่างชาติไม่มีมือถือนั้นทั้งนั้นเชื่อมต่อการค้ากับคนทั่วโลกได้มากกว่า 4,000 ล้านคน
- เอเชียมีศักยภาพในการพัฒนามากกว่านี้ ปัจจุบันเอเชียเป็นทวีปที่ใช้ประโยชน์จากสิ่งประดิษฐ์ของยุโรปและอเมริกา แต่ถ้าเอเชียผลิตได้เองจะได้ประโยชน์เพิ่มอีกมาก
- โลกยุคข้อมูล เราต้องสู้กันด้วยความฉลาดและสมอง คว้าโอกาสที่เห็น ขอให้มีความตั้งใจที่กล้าแกร่ง ขอให้เปิดใจกว้าง ขอแค่ยอมรับเอาเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเรา
- เทคโนโลยีมีแต่จะยิ่งสร้างงาน อาทิ อาลีบาบา สร้างงานให้คนในประเทศมาแล้ว 13 ล้านตำแหน่ง / เทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยสำคัญในการขจัดปัญหาความยากจนด้วยซ้ำ

Thailand 4.0

- ประเทศไทยไปสู่ยุค 4.0 – โอกาสในยุค 4.0 อาทิ เครือสหกรณ์ มีแผนใช้หุ่นยนต์บริการการขายตัวแรกของโลก ภายใต้ชื่อ “ดินสอ” ที่พูดตอบโต้ได้ถึง 5 ภาษา คือ ไทย จีน อังกฤษ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เข้ามาให้บริการในเรื่องของการขายสินค้า แนะนำสินค้า รายการโปรโมชั่นและอื่นๆ จะเริ่มประจำการให้บริการตั้งแต่เดือน พ.ย.59 นี้
- หุ่นยนต์ดินสอ ถูกพัฒนาและสร้างโดยฝีมือคนไทย โดยบริษัทซีที เอเชีย โรโบติกส์ จำกัด และยังเป็นหุ่นยนต์ตัวแรกที่ประเทศญี่ปุ่น ยอมรับและนำไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ สวีเดนนำไปใช้เสิร์ฟอาหาร การใช้หุ่นยนต์ต้อนรับและให้บริการลูกค้าอย่างใกล้ชิด ณ จุดขายถือเป็นมิติใหม่ของวงการค้าปลีก

www.nesdb.go.th